

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Præscientiam futurorum fundari in decreto seu prædestinatione
voluntatis divinæ, SS. Patrum testimonijs ostenditur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

esset hæc propositio, necessarium erat, quod affirmaretur aliquid, quod pro illo priori non esset, contrariè, aut repugnantè: id est, quod haberet aliquid ex vi illius prioris, repugnans futuri-
 141. rationi quam affirmat.

Hæc solutio potest hoc exemplo elucidari. Quando aliquis considerando hominem secundum se, & sua prædicata essentialia, dicit, *homo non est albus*, tunc ly *non albus*, potest dupliciter sumi; primò repugnantè, & contrariè; & in hoc sensu, propositio est falsa, quia significat albedinem homini repugnare; secundò, merè præcisiuè, & sic talis propositio est vera, significat enim, hominem non esse essentialiter album, & naturam humanam esse de se in-
 142. differentem ad albedinem, vel non albedinem.

Ita similiter, quando dicitur, *Antichristus prior ad decretum non est futurus*, ly *non futurus*, potest sumi repugnantè & contrariè, & denotare futurationem Antichristo repugnare; & in hoc sensu, hæc propositio est falsa, nec est in materia contingenti, sed impossibili: impossibile enim est, futurationem Antichristo repugnare. Secundò ly *non futurus*, potest sumi purè præcisiuè, prout significat Antichristum, ex vi signi antecedentis decretum, esse in-
 143. differentem ad futurationem, vel non futurationem, & ab utraque præciscindere; & sic propositio est verissima, sed non est in materia contingenti, sed necessarium; cum necessarium sit, ante decretum, & determinationem voluntatis divinæ, res omnes esse in statu merè possibilitatis, & indifferentes ad futurationem vel non futurationem. Aliam hujus instantiæ solutionem dabimus in Tractatu de Angelis.

Obijciunt ultimò: Veritas & falsitas sunt proprietates propositionis, ut docent Philosophi in Logica: At determinatæ essentiæ convenire debent determinatæ proprietates, in omni signo imaginabili: Ergo veritas & falsitas debent convenire propositionibus de futuro contingenti, in omni signo imaginabili, subindeque in signo rationis antecedenti divinum decretum.

Respondeo primò hoc argumentum nimis probare, quia ex illo sequitur, propositiones de futuro contingenti esse determinatè veras aut falsas, ac proinde illarum objectum determinatè futurum, vel non futurum, non solum prior ad decretum, sed etiam pro signo possibilitatis rerum; cum pro tali signo, & quocumque alio imaginabili, proprietates debeant con-
 144. venire essentiæ.

Respondeo secundò distinguendo Majorem. Veritas & falsitas sunt proprietates propositionis, formalis, concedo: materialis, nego. Propositiones autem de futuro contingenti, prior ad divinum decretum, non sunt formaliter propositiones, sed tantum materialiter, ut supra annotavimus.

Respondeo tertio distinguendo Majorem: Veritas & falsitas sunt proprietates propositionis, proprietates respectivæ, concedo; absoluta, nego. Similiter distinguo Minorem: Determinatæ essentiæ convenire debent determinatæ proprietates, si sint absolutæ, concedo: si sint respectivæ, nego.

Explicatur: Sicut æqualitas vel inæqualitas sunt proprietates quantitatis, non absolutæ, sed respectivæ: quia una quantitas dicitur æqualis per ordinem ad alteram cui commensuratur,

& inæqualis per ordinem ad aliam quam excedit, vel à qua exceditur. Ita similiter veritas & falsitas sunt proprietates propositionis, non absolutæ, sed respectivæ; quia sumuntur per ordinem ad objectum, & ex conformitate, vel dif-
 145. formitate quam habet ad illud: unde sicut si daretur una tantum quantitas, neque esset æqualis, neque inæqualis, sed indifferens ad utrumque: ita si detur aliquod signum rationis, in quo objectum propositionis de futuro contingenti, non sit determinatè futurum vel non futurum; illa etiam, in tali signo, non erit determinatè vera vel falsa, sed non vera & non falsa, id est indifferens ad veritatem & falsitatem.

ARTICULVS V.

Vera sententia stabilitur, & medium in quo Deus futura contingentia cognoscit, explicatur.

Sapienter monet Ecclesiastes, omnia tempus habere, & tempus esse plantandi, tempus evellendi; tempus destruendi, & tempus ædificandi. Articulis præcedentibus, falsas Recentiorum sententias confutavimus, nunc tempus est, ut veram D. Thomæ & Discipulorum ejus sententiam stabiliamus, & medium in quo Deus futura contingentia certò & infallibiliter cognoscit, breviter declaremus. Hic solum agemus de futuris absolutis, de conditionatis verò dicemus disputatione sequenti.

§. I.

Præscientia futurorum fundari in decreto, seu prædefinitione voluntatis divinæ, SS. Patrum testimonio ostenditur.

Dico igitur: Deum cognoscere certò & infallibiliter futura contingentia absoluta, in decreto & prædestinatione suæ voluntatis, si-
 146. ve potius in essentia & omnipotentia divina, ut per tale decretum determinata.

Probatur primò ex Dionysio, & aliis SS. Patribus supra citatis, qui apertè docent Deum omnia in sua essentia tanquam causa cognoscere: Sed essentia divina non est causa futurationis rerum, nisi ut determinata per liberum divinæ voluntatis decretum; cum Deus non agat ex necessitate naturæ, sed ex beneplacito suæ voluntatis: Ergo omnia futura Deus cognoscit in suo decreto.

Probatur secundò ex Hilario 9. de Trinit. sic dicente: *Sed Quia Deus facere decrevit, in sua voluntate cognovit*: Sed Deus, cum non sit agens naturale, sed liberum, decrevit ab æterno facere universa quæ in tempore operatur, etiam futura contingentia & libera, juxta illud Apostoli ad Ephesios 1. *Operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ*: Ergo Deus in decreto suæ voluntatis, futura contingentia & libera cognoscit.

Probatur tertio ex Augustino libro de prædestin. Sanctorum cap. 10. ubi certam de futuris & promissis notitiam repetit à prædestinatione & decreto Dei, ait enim: *Prædestinatione Deus ea præscivit quæ fuerat ipse facturus*. Et ibi agens de promissione facta Abraham, Patrem multarum gentium esse constitutendum, post multa hæc adjungit: *Credidit Abraham dans gloriam Deo, quoniam quæ promisit, ponens*

Disp. 2. art. 1. q. 2.

145

rens est & facere. Non ait predicere, non ait praescire, nam & aliena facta potest predicere atque praescire, sed ait potens est facere, at per hoc facta non aliena, sed sua. Et supra dixerat: Non de nostra voluntatis potestate, sed de sua praedestinatione promissit. Item libro 26. contra Faustum cap. 4. reddens rationem cur nesciat an aliquid sit futurum: Ideo (inquit) nescio, quia quid habeat hac de re voluntas Dei melatet: illud me tamen non latet, sine dubio futurum, si hoc Dei voluntas habet. Insuper in libro de bono persever. cap. 17. loquens de bonis operibus, ait: Si Deus ea se daturum esse praescivit, profecto praedestinavit. Quae consequentia nulla esset, si praesentia bonorum operum non esset fundata in decreto & praedestinatione voluntatis divinae. Denique idem S. Doctor 9. B de civitate cap. 22. docet quod rerum etiam contingentium aeterna Dei incommutabiles rationes, id est ideae, in divina insunt sapientia, quas beati Angeli contemplantes, mutationes rerum praevident. Si autem Angeli in divinis ideis, non nudè sumptis (quo pacto res solum ut possibiles representant) sed ut per liberum divinae voluntatis decretum determinatis, Beati Angeli futura contingentia praevident, à fortiori Deus in tali medio ea cognoscit, cum visio beatifica sanctorum Angelorum, sit divinae scientiae & cognitionis participatio.

§. II.

Eadem praesentia fundata in decreto, auctoritate D. Thomae fulcitur.

146 **C**UM Recentiores quidam cum Campanella contendant, D. Thomam, neque scientiam mediam, neque decretum praedeterminans admittere, nullumque aliud medium in quo futura contingentia praesciat, quam eorum in aeternitate praesentiam assignare: ut huius sententiae falsitas aperte constet, duo breviter hic praestanda sunt. In primis demonstrandum est, S. Doctorem variis in locis suorum operum, nempe in sententiis, & ad Annibaldum, nec non in quaestionibus disputatis, & in Summa contra Gentes, utrumque medium in quo Deus futura contingentia praesciat (nimirum decretum, & praesentiam futurorum in aeternitate) nec semel, nec obscure expressisse. Deinde ratio reddenda est, cur in Summa Theologica, art. 13. huius quaestionis agens de scientia Dei respectu futurorum contingentium, ut demonstrat Deum talia futura cognoscere, non recurrit ad decretum, sed ad praesentiam futurorum in aeternitate: Sic enim discurret: Aeternitas tota simul existens ambit totum tempus, ut supra dictum est; unde omnia quae sunt in tempore, sunt Deo ab aeterno praesentia; non solum ea ratione qua habet rationes rerum apud se praesentes, ut quidam dicunt; sed quia ejus intuitus fertur ab aeterno supra omnia, prout sunt in sua praesentialitate. Unde manifestum est, quod contingentia & infallibiliter à Deo cognoscuntur, in quantum subduntur divino conspectui secundum suam praesentialitatem, & tamen sunt futura contingentia suis causis comparata.

247 Primum demonstro, assignando loca in quibus S. Thomas utrumque medium (nempe decretum, & praesentiam futurorum in aeternitate) expressit, vel saltem insinuavit. In pri-

mis ergo S. Doctor in 1. sentent. dist. 38. qu. 1. art. 5. explicans modum quo Deus futura contingentia cognoscit, sic ait: Deus non solum videt ordinem sui ad rem, ex cuius potestate res erat futura, sed ipsum esse rei intuebatur. &c. Quo in loco, non solum exprimit praesentiam rerum in aeternitate, in qua Deus (ut infra ostendemus) futura contingentia intuitivè cognoscit, sed etiam decretum suae voluntatis, à quo res habent futuritionem: nam per ordinem suae voluntatis ad res, ex cuius potestate dicit illas esse futuras, nihil aliud intelligi potest, quam divinum decretum, à quo res extrahuntur è statu merae possibilitatis, & transferuntur ad statum determinatae futuritionis.

Secundò, D. Thomas ad Annibaldum lib. 1. dist. 38. qu. 2. art. 1. utrumque medium indicavit: Nam ibi agens de scientia Dei respectu futurorum contingentium, & recurrens ad praesentiam aeternitatis in corpore articuli, prius in secundo argumento sed contra, sic ait: Deus scit res in quantum est causa rerum, ut ex supra dictis patet: Sed est causa non solum necessariorum, sed etiam contingentium: Ergo ipse scit non solum necessaria futura, sed etiam contingentia. Ubi notitiam quam Deus habet futurorum contingentium, reducit ad causalitatem ejus, in qua includitur divinum decretum, determinans scientiam Dei, & ejusque omnipotentiam applicans.

Tertiò idem S. Doctor in quaestionibus disputatis utrumque medium designavit. Nam qu. 2. de verit. art. 12. quaerit utrum Deus futura contingentia cognoscit? Et in corpore articuli reducit cognitionem illorum ad praesentiam in aeternitate; sed antea in argumentis sed contra recurrit ad divinam causalitatem, in qua ut dicebamus, divinum decretum involvitur. Nam in argumento quarto sed contra, sic ait: Deus cognoscit res in quantum est causa earum: Sed Deus non tantum est causa necessariorum, sed etiam contingentium: Ergo tam necessaria, quam contingentia cognoscit. Et in argumento sexto sed contra, sic discurret: Scire est causam rei cognoscere: Sed Deus scit omnium contingentium causas, scit enim seipsum, qui est causa omnium: Ergo ipse scit contingentia.

Quartò, scientia quae subjacet libertati voluntatis divinae, subjacet divino decreto, illique in medio innititur: Sed juxta D. Thomam, scientia Dei respectu futurorum contingentium, subjacet libertati voluntatis divinae: Ergo divino decreto ut medio innititur. Major patet, decretum enim est ipsum exercitium divinae libertatis. Minor verò docetur à D. Thoma in 1. dist. 34. qu. 1. art. 1. ad 5. his verbis: Licet esse & fieri in Deo sint idem secundum rem, tamen scire sequitur voluntatem, ut imperatum ab ipsa, esse autem non: & ideo esse suum non subjacet libertati voluntatis, sicut scire operativum creaturae.

Denique in Summa contra Gentiles plura extant testimonia, ex quibus manifestè colligitur, D. Thomam existimare Deum cognoscere futura contingentia, non solum in praesentia quam habent in aeternitate, sed etiam in suo decreto. Nam contra Gentes cap. 68. ait quod Deus scit nostras voluntates (id est volitiones) videndo suam voluntatem. Id est in decreto seu praedestinatione suae voluntatis. Et lib. 3. cap. 56. dicit quod Deus scit omnes nostras voluntates, seu volitiones, per hoc quod est nobis causa volendi: At in causalitate divina (ut supra dicebamus) decre-